

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

193. An ab excommunicatione lata ab homine generaliter, quando non reservatur, possit absolvere Parochus, seu alius Confessarius, qui potest ab excommunicatione à iure lata non reservata? Ex p. 5. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

RESOL. CXCH.

Illud dicas, æque graviter alter punitur, & propter eandem culpam bis puniri nequit. Habet igitur utraque sententia auctores & rationes pro se. Vnde mensio Ioan. Præpositus in 3. p. quest. 1. de cens. in comm. dub. 15. n. 113. utramque probabilem esse putavit.

4. Notandum est hic obiter contra Avilam, quod qui potest absolute absolvere, potest etiam ad reincidentiam, quamvis excommunicare non possit, quia absolvens ad reincidentiam, non est qui secundum excommunicat, sed ille qui primò excommunicavit. Ita ex Suarez Hurtado ubi supra n. 14.

RESOL. CXCH.

An si pars dilatat tempus absolutionis ad reincidentiam à iudice factæ, incurritur, elapso tempore, excommunicatio, vel necesse sit aliam excommunicationem ferri? Ex part. 5. tr. 9. Ref. 2.

§. 1. Ad hunc casum ita respondet Villalobos in sum. tom. 1. tract. 16. diff. 23. num. 4. [Quando la parte concede al juez que le absolvan ad reincidentiam, por quinze dias, y antes que se cumpla el termino, lo alarga la parte por otros quinze dias, en tal caso hasta que se cumplan todos los treynta dias no incurte la discomunion, como dicen Abad, Decio, Felino, Suarez, Covar, y Rebuso, el qual dize que es comun. La razon es, porque el termino del juez fue en favor de la parte, y assi ella le puede proregar, como tambien remitiendo la parte el juramento que en su favor se haze, le remitte Dios, como dize un texto. Y la prorogacion siempre se entiende con todas las calidades y clausulas de la cosa que se prorroga, como consta del derecho. Algunos Doctores tienen que en esto caso no se incurte la censura, sino se pone de nuevo: assi parece que lo tienen Sylvestro, Navar. Pedraza, y Juan Guttier. fundase en que la intencion del juez fue hasta el primero termino, assi pasando de ai, no incurte sin nueva sententia. La opinion contraria me parece llevar mucho mas camino, y la tienen muchos mas Doctores, y mas graves.] Sic ille, & ego huic posteriori sententia tanquam probabiliori adhaereo, quicquid in contrarium dicat etiam Henriquez lib. 13. cap. 2. Dico igitur elapso termino à parte prorogato incurri excommunicationem absolventis, & lationis excommunicationis ei annexæ, quia iudex, qui præfixit terminum, v.g. trium dierum, ut intra illum fiat aliquid, v.g. solutio, non præfixit illum ad finiendum intra illum suum præceptum, & lationem excommunicationis ei annexæ, sed tantum ad finiendam permissionem, aut licentiam differendi impletionem sui præcepti; ergo etiam post terminum à iudice præfixum, & post terminum à parte prorogatum, perseverat præceptum iudicis, & annexio excommunicationis, ac proinde ex vi lationis, excommunicationis in principio factæ absque novo consensu iudicis incurritur excommunicatio, non quia pars directè & potestativè differt præceptum & lationem excommunicationis, sed quia differendo, seu suspendendo obligationem naturalem in actu secundo v.g. solvendi, cui iudex præcepit satisfieri à debitore, consequenter, & indirectè differt, & suspendit præceptum iudicis, & lationem excommunicationis ei annexæ. Et ita docet Hurtado disput. 13. de excomm. diff. 5. num. 15. & Ioan. Henriquez in Compend. cas. mor. cap. 20. num. 5. & 6. cum Sanchez in summa tom. 1. lib. 4. cap. 55. num. 5. & 6.

An ab excommunicatione lata ab homine generaliter, quando non reservatur possit absolvere Parochus, seu alius Confessarius, qui potest ab excommunicatione à jure lata non reservata? Ex part. 5. tractat. 9. Resol. 4.

§. 1. Negativam sententiam tenet mordicus Suarez de cens. disp. 7. sect. 2. num. 2. Valquez de excomm. dub. 19. num. 10. & Philippus Faber de cens. ult. in 4. sent. disp. 25. q. 1. disp. 4. cap. 8. num. 241. quia, ait revera excommunicatio generaliter lata contra quoscunque, qui aliquod delictum fecerint, non est excommunicatio à jure, cum non sit registrata in corpore juris, neque sit statutum aliquod, quia hoc respicit futurum, & est de peccatis futuris non factis; hæc autem est de peccatis, seu excessibus factis & præteritis, ergo debet de ea judicari, sicut de excommunicationibus latis ab homine decernitur in jure: de illis autem decernitur quod non possint absolvi, nisi à iudice, qui illas posuit, vel à suo Superiore, ut aperte habetur c. nuper, de sentent. excomm. §. 4. & 5. in quo ponitur discrimen inter excommunicationem ab homine, & à jure, & excommunicationem ab homine dicitur non relaxari, nisi à iudice eam ferente, vel ab ejus Superiore, excommunicationem vero à jure posse relaxari ab Episcopo, vel à Parocho, ergo dicendum est excommunicationem generalem non posse relaxari, nisi à iudice, qui illam tulit, vel à suo Superiore, ut dictum est de aliis excommunicationibus ab homine.

2. Sed ego puto sententiam affirmativam esse tenendam, quam tenet etiam Cornejo in 3. p. tr. 5. de excomm. disput. 11. dub. 3. Sæver. absolutio ab excommunicatione, num. 15. Coninch de censur. disput. 14. dub. 16. num. 257. Avila de cens. part. 2. cap. 7. disput. 1. dub. 8. Henriquez lib. 13. cap. 28. num. 5. Layman tract. 5. p. 1. cap. 7. num. 3. & Hurtado de excomm. disput. 15. diff. 6. num. 21. quia cum absolviendo à dicta excommunicatione non turbetur tribunal iudicis illam ferentis, eo ipso quod ejus absolutio non reservatur, committi videtur cuicumque, qui potest absolvere à peccato, ob quod incurritur, non minus quam absolutio ab excommunicatione à jure lata, quamvis in dicto cap. nuper, id non exprimitur, cum eadem ratio, ob quam id declaravit Pontifex de voluntate legislatoris lege, seu jure excommunicantis, non reservantis, curat etiam pro excommunicatione lata generaliter ab homine eam non reservante: ex dictis constat ab excommunicatione majori lata generaliter ab homine (etiam à Papa, ut homine, id est, non medio jure, sed media sententia, aut medio præcepto transitorio) quando non reservatur, posse absolvere quemcumque, qui potest à peccato, ob quod imponitur absolvere.

3. Nec valet dicere quod talis censura est simpliciter ab homine, & non à jure, ut juxta juris regulam, ex capite inferior, distinct. 25. cap. verbum, de penit. distinct. 1. capite prudentiam §. 6. de officio delegat. capite ad reprimendam, & capite pastoralis, §. præterea, de officio ordinarij, censura ab eo tollenda est, à quo lata fuit, aut ab ejus Superiore, eo quod non minor requiratur jurisdictio ad absolvendum, quam ad ligandum, & inferior non possit in censuram latam à Superiore. Sed huic fundamento fit satis ex supradictis, nam eo ipso quod hæc censura generalis æquipatur censuræ latæ à jure, & Superior, à quo imposita est, eam non reservavit, videtur absolutio.

nem commississe cuiusque facultatem habenti, ut de censura juris non reservata dictum est, iura autem relata procedunt de censura speciali, ergo: & tandem hanc sententiam post hæc scripta invenio docere etiam Præpositum in 3. p. q. 1. de cens. in comm. dub. 13. n. 90. ubi sic ait: Dico secundum eos, qui possunt absolvere à censuris latis à jure, posse etiam absolvere à censuris latis ab homine per sententiam generalem, quæ scilicet habet per modum præcepti: ut si Episcopus præcipiat sub pena excommunicationis, ut omnes beneficiarii resideant, verisimile est non solum Episcopum posse absolvere, sed etiam alium, qui potest absolvere ab excommunicatione lata à jure, quia respectu talium censurarum non ita urgent textus, qui semper mentionem faciunt casus particularis, neque ex ullo urgenti principio contrarium videtur posse ostendi; & de cætero satis commodè idem de his potest esse iudicium, quod est de censuris latis à jure.

RESOL. CXCV.

Quisnam possit absolvere à censura juris nemini reservata?

Idem est de censura permanente, & imposita per modum statuti?

Et an absolutio excommunicationis majoris impendi possit extra Confessionem Sacramentalem, tam ab Episcopo, quam à Parocho, aut Confessario Ordinario: Ex part. 5. tr. 9. Refol. 5.

Quoad hoc §. 1. **H**anc potestatem non habere Parochum, aut alium Sacerdotem, docet Paludanus in 4. dist. 8. q. 5. art. 1. Durand. q. 4. Covarr. 1. p. §. 12. numero 5. quia Parochus non habet ex suo officio jurisdictionem in foro exteriori, quæ necessaria est ad absolutionem ab excommunicatione majori. Vide etiam Fabrum de cens. in 4. sent. dist. 25. q. 1. disput. 4. cap. 8. num. 250. ubi firmat hanc opinionem variis rationibus.

2. Sed ego respondeo ad dubium quæsitum, quod à supradicta excommunicatione absolvere potest Episcopus jure ordinario, ut habetur in cap. nuper; §. in 2. casu, de sententia excommunicationis, & docent omnes cum D. Thomas in addition. quest. 24. & 21. Et ratio est, quam tradit Innocent. III. in dicto cap. nuper, quod scilicet ipso, quod à jure non reservetur, videtur committi jurisdictionem habentibus, quam rationem latè expendit Suarez sessione 4. & quamvis in dicto cap. nuper, solum fiat mentio de minori excommunicatione; ratio tamen assignata etiam currit in majori, & idem est de Capitulo Sede vacante, & de Abbatibus ac aliis Prælatibus Religiosorum, qui habent jurisdictionem quasi Episcopalem, hoc est, fori contentiosi, ut docet Suarez sess. 3. & Sayrus cap. 19. num. 11. & sequentibus, contra Covarruviam, & alios, quamvis Parochus hanc potestatem non habeat jure ordinario, & ex vi sui muneris, sicut habet eam Episcopus, sed ex commissione à Summo Pontifice factam in prædicto cap. nuper. Atque ita licet Parochus ligare per censuram minimè possit, poterit nihilominus ex commissione absolvere: & idem existimo dicendum de quolibet Sacerdote habente potestatem absolviendi à mortalibus, quia iste dici potest proprius Sacerdos, cui in dicto cap. commissio datur. Et ita docet Cornejo in 3. part. tr. 5. de excomm. disp. 11. dub. 1. Præpositus in 3. part. quest. 1. de cens. in comm. dub. 14. n. 91. Turrianus de cens. lib. 2. disput. 19. dub. 6. Villalobos in summ. tom. 1. tract. 17. diff. 28. num. 8. Moscolo in summ. tr. 16. cap. 7. num. 4. Tannerus tom. 4. disput. 6. quest. 10. dub. 6. num. 115.

Filliucius tom. 1. tract. 1. c. 9. n. 283. quibus addit Vaquez, Navarrum, Avilam, & Coninch, quos citat & sequitur Hurtado Complut. de excomm. disp. 11. diff. 2. n. 6. ubi n. 7. observat etiam quod absolutio à dicta excommunicatione majori non solum ab Episcopo potest fieri extra confessionem, sed etiam à proprio Parocho, & à Confessario ordinario, etiam prædictis, & remittatur ad absolutionem à peccatis seu in ordine ad eam, quia potest quis uti potestate sibi concessa quoad aliquid, & nolle ut ea in totum, ut etiam dicemus diff. 5. de absolutione ab excomm. facta virtute Bull. Cruciat. aut alterius similis privilegij, Ita Hurtado.

3. Notandum est hæc cum Villalobos ubi supra n. 11. [Que lo que se ha dicho de la censura, que esta puesta por el derecho y no reservada, tambien se ha de entender de la censura permanente, puesta por via de estatuto de alguna Provincia à Obispo no estando reservada, aunque este confirmada por el sumo Pontifice, porque son de la misma manera que las otras; y corre en ellas la misma razon.] Sic ille.

RESOL. CXCV.

An Episcopus possit absolvere à censuris reservatis Papa, existente impedimento illum adveniendi; ita tamen ut cessante impedimento, teneatur adire, saltem per Procuratorem, sub pena rei incidentie, quam obligationem tenetur illi injungere, si non sit impedimentum pueritiae, quo adhuc cessante adire non tenetur?

Et an qui impediti sunt, si adire queant Nuncium aut Legatum Pontificis, possint absolvi ab Episcopo?

Et docetur, quod si impeditus nequeat Episcopum adire, possit cum supra dicto onere à Parocho absolvi, neque deficiente ab alio Confessario.

Et in textu hujus resolutionis apponuntur impedimenta, quæ excusare possunt excommunicatum à recursu ad Papam.

Et an si impedimentum sit brevis temporis, non possit ab excommunicatione Papa reservata Episcopus absolvere?

Et quid, si ignoratur, quamdiu duraturum est impedimentum? Ex parte 11. tractatu 8. & Muc. 8. Refol. 1.

§. 1. **A**D hoc dubium sic respondet Andr. Mendo Sacerdos in Bull. Cruciat. disp. 23. c. 1. n. 30. Potest quis, non obstante existente impedimento, quod nequit adire Pontificem pro absolutione à reservatis, absolvi ab Episcopo, vel alio, ita tamen, ut cessante impedimento, teneatur adire, aliàs reincedit in easdem censuras, nisi sit necesse impedimentum pueritiae, qua adhuc cessante adire debet non tenetur, inferitur ex capite mulieris, & aliis de sentent. excomm. in 6. Hi autem, qui impediti sunt, si adire queant Nuncium, aut Legatum Pontificis, non possunt ab Episcopo absolvi. Ita Bonacina de censur. disp. 1. quest. 3. punct. 2. numero 4. probabile tamen est, posse, ut defendit P. Avila de censur. 2. part. cap. 7. dub. 6. quod si impeditus nequeat adire Episcopum, possit cum prædicto onere absolvi à Parocho, aut ab alio confessorio, probabiliter tamen videtur P. Granado in 3. parte tractatu 10. disputat. 7. leg. numero 12. sed verius est oppositum, quia Pontifex solum ad Episcopos indulget in casu prædicto alio recursum, ut docet Cardinalis Lugo disputat. 20. de penit. numero 225. ita Mendo, cui quidem assentior.

2. Sed aliqui putant in tali casu adendum esse Nuncium, si adiri potest. Ratio est, quia tunc jam adest ad hoc Papæ locum tenens, & ita habetur